

Crítica

ABELLAN, Joan Anton. *Els goigs del Pla de l'Estany, el Collell i Rocacorba, I*. Banyoles: Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, 2001. 244 p.

ALBAREDA, Joaquim [ed.]. *Del patriotisme al catalanisme: societat i política (segles XVI-XIX)*. Vic: Eumo, 2001. 337 p.

ANGLADA, Maria Àngels. *Narrativa*. Barcelona: Edicions 62/Península, 2001. 844 p.

ANGLADA, Maria Àngels; SALVÀ, Francesc. *Fuga de cançons*. Vic: Eumo, 2001. 34 p.

ARBONÈS, Jordi. *L'escala de Richter*. Barcelona: Proa, 2001. 184 pàg.

BURGAS, Àngel. *Petites històries del globus*. Barcelona: Casals, 2001. 71 p.

CARBONELL, Jaume. *Josep Anselm Clavé i el naixement del cant coral a Catalunya (1850-1874)*. Cabrera de Mar: Galerada, 2000. 800 p.

Cinquanta anys, Centre Excursionista Montclar. Sant Feliu de Guíxols: Centre Excursionista Montclar, 2000. 176 p.

COMADIRA, Narcís. *L'art de la fuga*. Barcelona: Edicions 62, 2002. 82 p.

ESTEBAN SASTRE, Marina. *L'Escala, un exemple de supervivència*. L'Escala: Ajuntament de l'Escala, 2001. 182 p.

GRAHAM, Daniel. *Anem a pintar al parc*. Girona: Rei Edicions, 2000. 20 p.

HOPGOOD, Peter. *La festa de disfresses i números*. Girona: Rei Edicions, 2000. 20 p.

LORENTE, Ferran; VALLMITJANA, Jordi. *Propostes per a una litúrgia funerària laica*. Girona: CCG, 2001. 152 pàg.

MERCADER i SUÑÉ, Martí. *Les mines de Surroca: testimoni d'un temps*. Ripoll: Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, 2001. 125 p.

Vida i miracles d'un mestre republicà

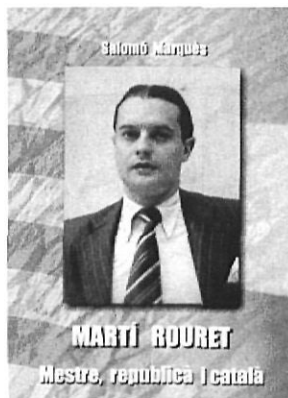
MARQUÈS I SUREDA, Salomó.

Martí Rouret. Mestre, republicà i català.

Ajuntament de l'Escala, 2001.

És prou sabut que des de fa una colla d'anys el professor Salomó Marquès, catedràtic de teoria i història de l'educació de la Universitat de Girona, interroga testimonis, investiga i exhuma papers al voltant del tema de l'exili dels mestres. El seu treball se centra sobretot en l'estudi dels mestres d'ensenyament primari que, després de l'última guerra civil, van haver d'abandonar el seu país i van començar un exili en la majoria dels casos llarg i molt dolorós. Al llibre *L'exili dels mestres*, publicat l'any 1995, ja ens havia avisat: «No descarto la possibilitat, un dia o altre, d'explicar detalladament algunes biografies de mestres exiliats, pel que tenen d'emblemàtic». Aquest dia ja ha arribat, i ens n'ofereix un primer lliurament amb el títol *Martí Rouret. Mestre, republicà i català*, publicat per l'Ajuntament de l'Escala en col·laboració amb diferents institucions, entre les quals hi ha el Colegio de Jalisco de Mèxic.

L'escalenc Martí Rouret fou mestre a Lloret i a Móra d'Ebre (en una escola obrera privada) fins a l'any 1932, en què fou elegit diputat al Parlament de Catalunya per Esquerra Republicana de Catalunya. Posteriorment ocupà diferents càrrecs públics de gran responsabili-

tat en el govern català (conseller de sanitat, subsecretari de la presidència, comissari d'ordre públic i, més tard, secretari del president Companys) fins que, arribada la dictadura franquista, va formar part d'aquell valuós contingent de mestres (majoritàriament homes) que marxaren a l'exili. Voldria fer notar que, quan Marquès explica tot això, que són uns fets de trista memòria, li surt de dins el seu tarannà optimista: «Podem afirmar que el que per al nostre país fou un enorme empobriment educatiu, tingué el seu caire positiu en els països d'acollida, on una bona part d'aquests refugiats continuaren impartint llurs ensenyaments i inculcant valors republicans i laïcistes». És una situació semblant al que va passar a l'època del Patronat Escolar de Barcelona: les comarques es buidaren de bons mestres, però es van poder fer unes escoles modèliques a la capital. Amb la diferència, molt important, és clar, que en aquest cas la tria fou voluntària i en canvi l'exili fou totalment forçat.

Com a reflexió final d'aquesta breu ressenya em permeto de citar aquestes paraules de Salomó Marquès, incloses dins del llibre: «Si, a més del buit en el magisteri provocat per l'exili, tenim presents els nous criteris de selecció que prevalgueren per omplir-lo durant els primers temps del franquisme i, també, la dura repressió de les Comissions Depuradores, una depuració que afectà negativament gairebé la meitat del magisteri i, encara, les noves orientacions que el règim franquista establí per endegar-ne la formació inicial, podem afirmar que l'ensenyament a casa nostra reculà almenys un parell de segles». Sort que, de mica en mica, ens anem refent.

David Pujol i Fabrelles

Personalitats castellanines

JULIÀ BADUÀ, Roser; ROIG SIMON, Marisa, i altres.

Gent de Castelló. La seva vida i la seva obra (segles XVI-XX).

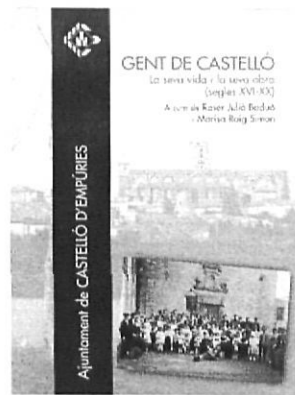
Ajuntament de Castelló d'Empúries, 2000. 206 pàgines.

Tots els pobles i les viles disposen d'un «cens», més o menys ampli, segons el cas, de personalitats locals, siguin nadiues o d'adopció, i que no han de ser necessàriament homes de lletres de renom ni amb un reconeixement social important per les seves aportacions a la col·lectivitat des del punt de vista cultural, polític o social,

sinó que també poden ser personatges que amb el pas del temps han passat a formar part de llegendes —com el beat Maurici Proeta, autor d'alguns miracles, o la molinera Joana Massissa—. Popularment són coneguts i apreciats amb diferent fortuna, però tots ells ajuden en certa manera a elaborar la identitat pròpia del lloc.

L'arxivera i la bibliotecària de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries han tingut cura en aquest llibre de coordinar les biografies i els trets més destacats d'un total de vint-i-vuit personalitats, totes traspassades, d'aquesta vila comtal. Partint de dues exposicions anteriors entorn d'alguns dels biografats, que tingueren molt bona acollida, i amb un sobreesforç, han materialitzat un bon treball d'àmbit local que anirà més enllà de l'exhibició efímera dels plafons divulgatius.

Aquesta obra és fruit de la col·laboració desinteressada d'Antoni Egea, autor de nombrosos estudis sobre la història medieval i moderna de la comarca; Carme Gilabert, directora de l'Ecomuseu Farinera de Castelló; Josep M. Bernils, cronista oficial de Figueres i gran coneixedor de la figura del periodista Manuel Brunet; Jordi Pla, filòleg i expert en l'obra de Fages de Climent; Jordi Ametlla, advocat i nét del polític Claudi Ametlla; David Pujol, professor de ciències de l'educació, que ha participat en la biografia de Josep Barceló i Matas; Jordi Planella, pedagog i autor

de diversos treballs sobre l'obra dels germans Ruiz; Enric Sagner, professor d'història de la Universitat de Girona i estudiós del patrimoni de la família Negre Pastell; Marc Fa, músic castellaní, i Esteve Ripoll, col·leccionista local i autor de molts articles i estudis sobre castellanins insignes, a més de les dues coordinadores, que han tingut cura de les biografies del beat Maurici Proeta, Enric Climent, Josep Bordas de la Cuesta, Toribi Duran i Joan Alsina, entre d'altres.

La vida i obra d'aquest seguit de castellanins il·lustres transcorre des del segle XVI, en què nasqué el jurista Jeroni Pujades —per cert, a Barcelona—, fins al 1973, en què el missioner Joan Alsina fou assassinat a Xile. El llibre s'estructura en setze capítols que agrupen necessàriament alguns personatges en les mateixes activitats, dins d'un marc d'ordenació cronològica. La coneixença d'aquestes persones era desigual, i en alguns casos ha calgut esmerçar hores d'investigació en arxius públics i familiars. La presentació del volum recorda

aquell típic tòpic que diu que en realitat tots els homes i dones que han treballat i treballen a Castelló d'Empúries són destacables, i no només les personalitats locals.

Erika Serna

Tambors de guerra, des de la Selva

Diversos autors.
Selvàtica 2001.
Ed. Consell Comarcal de la Selva.

El Consell Comarcal de la Selva va impulsar l'any passat la segona edició del concurs Selvàtica, obert a tots els grups musicals de la comarca —bàsicament, de pop, rock i derivats— que necessiten, com a tot arreu, plataformes de difusió per a la seva música i que encara estan lluny d'aconseguir un contracte discogràfic. Van participar-hi un total de 27 grups, dels quals 10 han estat seleccionats per a la gravació d'aquest disc compacte. *Selvàtica 2001* és una mostra necessàriament restringida però prou significativa de la música que estan fent ara mateix tota una nova generació de grups selvatans, amb una notable varietat estilística (del pop-rock català més clàssic al *ska* i el mestissatge, passant per postures *indie-rockeres* i altres escoles) i també idiomàtica: hi ha cançons en català, castellà i anglès. Això és globalització de la bona, sí senyor.

El disc s'obre amb el *pop-funk* mutant d'El Grupo Monótono (Blanes), amb la

seva divertida *Loteña fatal*, un experiment *freak* amb possibilitats comercials. Frenètics (Santa Coloma de Farners), Head Injuri (Lloret de Mar), Kontra-Band (Blanes), Explain (Maçanet de la Selva), Siempre Tarde (Hostalric), Burman Flash (Santa Coloma de Farners), Haihober's (la Cellera de Ter), Pajaru's (Lloret de Mar) i Deskarats (Amer) completen el repertori d'aquest segon volum, que dona continuïtat al que va veure la llum el 1999. En principi, l'èxit de la iniciativa (com a mínim pel que fa a la bona resposta dels grups) fa preveure que la sèrie tirarà endavant amb nous volums biennals. Seria una bona, immillorable notícia que altres institucions locals o comarcals prenguessin exemple d'aquest projecte. De moment, Selvàtica i Empordà Rock són, a diferents nivells, les úniques accions efectives que mostren, a les comarques gironines, un cert interès per part dels polítics respecte a la música popular contemporània, que no és només «Operación Triunfo». Les 2.000 còpies que s'han fet d'aquest *Selvàtica 2001*, produït per Francesc Ubanell i Sebastià Saurina (Ja T'ho Diré), no canviaran la difícil situació d'aquests grups joves que ho tenen molt complicat tant per tocar en directe com per gravar i editar en condicions, però almenys seran un petit gran al·licient per continuar endavant. I no és poc.

Xavier Castellón